

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

บทบาทของสื่อโทรทัศน์กับหลักประชาธิปไตย

จัดทำโดย นายภาณุชัย เหดระกุล ศรีนวลนัต
รหัส ๖๔๐๙๒๗

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๙
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

บทบาทของสื่อโทรทัศน์กับหลักประชาธิปไตย

นายภาณุชัย เหวระกุล ศรีนวนันต์^๑

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นหลักในการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หมวด ๓ มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๔๙ มีกำหนดให้สิทธิและเสรีภาพกับปวงชนชาวไทย นอกเหนือจากนั้น ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) มีกำหนดแผนการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ บนพื้นฐานความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสารคือเสรีภาพของประชาชนตามแนวทางของประชาธิปไตย และมุ่งเน้นให้สื่อเป็นโรงเรียนของสังคมในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลุกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลุกฝังทัศนคติที่ดี (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๔) ดังนั้นสื่อโทรทัศน์ในฐานะที่เป็นสื่อหลักที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้สะดวกและรวดเร็ว จึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการดังกล่าว เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐

เนื้อหา

หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองแบบหนึ่งซึ่งการบริหารอำนาจรัฐมาจากเสียงข้างมากของพลเมืองผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยพลเมืองอาจใช้อำนาจของตนด้วยตนเองหรือผ่านผู้แทนที่เลือกไปใช้อำนาจแทนก็ได้ ประชาธิปไตยยังเป็นอุดมคติที่ว่าพลเมืองทุกคนในชาติร่วมกันพิจารณากฎหมายและการปฏิบัติของรัฐ และกำหนดให้พลเมืองทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและเจตนาของตนเท่าเทียมกัน

๑. หลักความเสมอภาค ได้แก่

๑.๑. ความเสมอภาคทางการเมือง ประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างเท่าเทียมกัน ต่างคนต่างมีหนึ่งสิทธิหนึ่งเสียงเท่าเทียมกัน

๑.๒. ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ประชาชนทุกคนต้องไม่ถูกกีดกันในการประกอบอาชีพการประกอบอาชีพต้องเป็นไปอย่างเสรีเป็นธรรมไม่มีการผูกขาดทางการค้า

๑.๓. ความเสมอภาคทางโอกาส บุคคลสามารถจะได้รับการศึกษา การรักษาพยาบาล และการให้บริการจากรัฐอย่างเท่าเทียมกัน แม้ว่าจะต่างฐานะกัน

๒. หลักสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ โดยที่ สิทธิ คือ อำนาจอันชอบธรรม หรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครอง เสรีภาพ คือ การมีอิสระที่จะกระทำการสิ่งใด ๆ โดยต้องไม่ละเมิดเสรีภาพของ

^๑ ผู้ร่วมก่อตั้งและอดีตผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ช่อง NEW ๑๘ (ปัจจุบันคือช่อง JKN ๑๘)

วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคอร์เนลล์ สหรัฐอเมริกา

วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้อื่น หน้าที่ คือ สิ่งที่บุคคลต้องปฏิบัติหรือเว้นจากการปฏิบัติบุคคลย่อมมีสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ซึ่งการใช้สิทธิ เสรีภาพต้องไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้กฎหมาย

๓. หลักนิติธรรม การใช้กฎหมายเป็นหลักในการบริหารประเทศ บุคคลทุกคนต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องใช้กฎหมายต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ

๔. หลักการใช้เหตุผล คือ การใช้หลักเหตุผลมาเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ และหากมีการตัดสินใจปัญหาด้วยการออกเสียงต้องยอมรับมติของเสียงข้างมาก แต่ต้องเคารพสิทธิของเสียงส่วนน้อย

๕. หลักการมีส่วนร่วมทางการเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยที่ ทางตรง คือการใช้สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เช่น การแสดงความคิดเห็น การออกเสียงประชามติ การขอรับรู้ข้อมูลข่าวสารราชการ การชุมนุม การร้องทุกข์ส่วนราชการ และทางอ้อม คือ การเลือกตั้งตัวแทน เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หรือ สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ไปทำหน้าที่ในการออกกฎหมายและบริหารประเทศ (ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย, ๒๕๕๙)

บางส่วนของสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้น เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน

๒. เสรีภาพของวิชาชีพสื่อมวลชน มาตรา ๓๕ บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพ จะกระทำมิได้

๓. สิทธิในข้อมูลข่าวสาร มาตรา ๔๑ (๑) บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

กล่าวโดยสรุปคือ ประชาชนมีสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของราชการและมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ในขณะที่สื่อมวลชนก็มีสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารให้กับสาธารณะ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้สาธารณชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายการบริหารงานของภาครัฐ ซึ่งประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) หมายถึง การมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง ตลอดจนการกำหนดวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย (คะเนิงนิจ บัวศรีเอี่ยม และคณะ, ๒๕๕๔)

สถานการณ์ประชาธิปไตยของไทยในโลกปัจจุบัน

จากรายงานสถานการณ์ประชาธิปไตยในโลกประจำปี ๒๕๖๓ ของ The Economist Intelligence Unit (EIU)^๒ ที่ใช้ตัวชี้วัด จำนวน ๖๐ ตัว ภายใต้อัน ๕ หมวดหมู่ ได้แก่

๑. กระบวนการเลือกตั้งและความเป็นพหุนิยม (Electoral process and pluralism)
๒. เสรีภาพของประชาชน (Civil liberties)
๓. การทำงานของรัฐบาล (The functioning of government)
๔. การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation)
๕. วัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture)

โดยที่ตัวชี้วัดแต่ละตัวมีคะแนนตั้งแต่ ๐ ถึง ๑๐ และใช้ค่าเฉลี่ยอย่างง่ายจากตัวชี้วัดทั้ง ๕ หมวดหมู่

ประเทศไทยมีดัชนีชี้วัดความเป็นประชาธิปไตย ๖.๐๔ คะแนน จัดเป็นกลุ่มประเทศประชาธิปไตยบกพร่อง (“Flawed democracy”) อยู่ที่อันดับที่ ๗๓ จากทั้งหมด ๑๖๗ อันดับ ถือว่าอยู่ในลำดับที่ ๔ ของอาเซียน โดยมีคะแนนลดลงจากปีก่อนหน้าที่ได้ ๖.๓๒ คะแนน อย่างไรก็ตาม ค่าดัชนีฯ ของประเทศไทยยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่ ๕.๓๗ คะแนน ซึ่งสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-๑๙ เป็นปัจจัยหลักในการทำให้ค่าเฉลี่ยของดัชนีฯ ลดลง เนื่องจากมาตรการในการจัดการกับภาวะฉุกเฉินของรัฐบาลต่าง ๆ (The Economist Intelligence Unit (EIU), ๒๐๒๑)

ในการที่ประเทศไทยจะไต่อันดับขึ้นไปเป็นกลุ่มประเทศประชาธิปไตยบริบูรณ์ (“Full democracy”) นั้น ต้องมีคะแนนดัชนีฯ สูงกว่า ๘ ซึ่งประชาชนในประเทศนั้นจะมีอิสรภาพทางการเมือง มีการเสรีภาพ การบริหารงานของภาครัฐเป็นที่น่าพอใจ สื่อมวลชนมีความเป็นอิสระและหลากหลายทางความคิด มีระบบการถ่วงดุลอำนาจ เป็นต้น

บทบาทของสื่อโทรทัศน์กับหลักประชาธิปไตย

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันสื่อออนไลน์และโซเชียลจะเริ่มเข้ามามีบทบาทกับผู้คนอย่างแพร่หลาย แต่โทรทัศน์ยังคงเป็นสื่อหลักที่เข้าถึงประชาชนทั่วประเทศไทย เนื่องจากร้อยละ ๙๙.๖ ของครัวเรือนไทยมีเครื่องรับโทรทัศน์ใช้งาน (แสงวิทย์ เกวลิงศ์ศร, ๒๕๕๖) ผู้ชมสามารถเปิดเครื่องรับโทรทัศน์เพื่อรับชมรายการทางโทรทัศน์ได้โดยง่าย ไม่ต้องใช้อุปกรณ์พกพา ซึ่งมีข้อจำกัดในด้านขนาดหน้าจอ และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่ม เช่น ค่าอินเทอร์เน็ตของโทรศัพท์มือถือ

ดังนั้น จึงถือได้ว่าการโทรทัศน์เป็นกิจการที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อประชาชนไม่ว่าจะเป็นความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรมการใช้ชีวิต สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) จึงกำหนดให้สถานีโทรทัศน์ที่ได้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ หรือฟรีทีวี ต้องจัดทำผังรายการตาม ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๖ ดังต่อไปนี้

๑. สัดส่วนรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ตามประเภทใบอนุญาตฯ

^๒ EIU ทำการสำรวจและรายงานสถานการณ์ของประชาธิปไตย (Democracy Index) มาตั้งแต่ปี ๒๕๔๙

๒. รายการที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคมหรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน

๓. ระดับความเหมาะสมของรายการและกำหนดช่วงเวลาการออกอากาศ เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๔. การจัดประเภทรายการ ๑๖ ประเภท ดังนี้

รหัส	ประเภทรายการ
๐๑	รายการข่าวสาร
	รายการข่าว
	รายการเล่าข่าว
	รายการวิเคราะห์ข่าว
	รายการสนทนาปัญหาเหตุการณ์ปัจจุบัน
๐๒	รายการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
๐๓	รายการส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปะ วัฒนธรรม
๐๔	รายการให้ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม
๐๕	รายการเด็กและเยาวชน
๐๖	รายการท้องถิ่น
๐๗	รายการวิทยาศาสตร์และสุขภาพ
๐๘	รายการข่าวสารและบันเทิง
๐๙	รายการข่าวสารและบันเทิง
๑๐	รายการบันเทิง
๑๑	รายการพิเศษ
๑๒	รายการเพลง
๑๓	รายการภาพยนตร์
๑๔	รายการตลก
๑๕	รายการละคร
๑๖	รายการภาพยนตร์สารคดี

๕. เนื้อหาต้องห้ามออกอากาศตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๗

๕.๑ เนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๕.๒ เนื้อหาสาระที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

๕.๓ เนื้อหาสาระที่มีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร

๕.๔ เนื้อหาสาระที่มีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง

๖. หน้าที่และความรับผิดชอบในการคัดเลือก จัดทำ กำกับดูแลรายการ เนื้อหารายการใด ๆ รวมถึงการประกาศหรือการโฆษณาที่ให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาชีพและจริยธรรมของสื่อ

ความสำคัญของรายการข่าวสารและสาระ

นอกเหนือจากการที่สื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดและปลูกฝังกล่อมเกลาพฤติกรรมของผู้รับชม สื่อโทรทัศน์ยังเป็นเครื่องมือที่ผู้ชมสามารถนำมาใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการต่าง ๆ ของตนเองได้อีกด้วย ซึ่งทฤษฎีการนำมาใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่ได้รับจากสื่อ (Uses and Gratification Theory) เชื่อว่า ผู้รับสารจะเป็นผู้เลือกรับสารด้วยตนเอง โดยขึ้นอยู่กับแรงจูงใจและความต้องการในการใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ (Kuyucu, ๒๐๑๕)

การบริโภครายการข่าวสารและสาระเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างประโยชน์และความพึงพอใจให้กับผู้รับสารหรือผู้ชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการสอดส่องสังคม (Surveillance) (สำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช., ๒๕๖๔)

ในการที่จะยกระดับความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทยให้สูงขึ้น สื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คำดัชนีตัวชี้วัดความเป็นประชาธิปไตยในแต่ละหมวดหมู่เพิ่มขึ้น ด้วยการคัดเลือก กลั่นกรอง และนำเสนอ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อันจะกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตน รวมถึงการรายงานผลการดำเนินงานของรัฐบาลและหน่วยงานราชการให้ประชาชนได้รับทราบ เพื่อที่จะได้สามารถติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และร้องเรียนการทำงานของผู้รับผิดชอบ ในกรณีที่ผู้รับผิดชอบไม่สามารถทำงานได้ตามที่สมควร ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานวัฒนธรรมความสนใจทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วม อันเป็นพื้นฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

แนวปฏิบัติสื่อมวลชน

อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนในปัจจุบันมักจะมีควมบกพร่องในจริยธรรมการปฏิบัติงาน ๔ เรื่องได้แก่

๑. การนำเสนอข่าวลวงหรือข่าวปลอม (Fake News) คือ ข่าวที่มีเนื้อหาเป็นเท็จหรือถูกสร้างขึ้น โดยไม่มีข้อเท็จจริงรองรับ หรือเพื่อบิดเบือนข้อเท็จจริงเดิม

๒. การนำเสนอข่าวโดยไม่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชน หมายถึง การรายงานข่าวที่ล่วงเกินความเป็นส่วนตัวของบุคคล ไม่รักษาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลในข่าว ไม่ให้ความคุ้มครองต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีอัตลักษณ์แตกต่างในสังคม รวมถึงการซ้ำเติมความทุกข์ความเศร้าโศกกับผู้ตกเป็นข่าว

๓. การนำเสนอข่าวความรุนแรง หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาข่าวที่มีภาพหรือเสียงที่ก่อให้เกิดความสยดสยอง ความหวาดกลัว ขยะแขยง หรือแสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณ โดยข่าวที่มีความรุนแรง มีลักษณะดังนี้

๓.๑ ภาพหรือเสียง และการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงผู้กระทำกำลังกระทำ ความรุนแรง ซึ่งผู้กระทำอาจหมายถึง สิ่งมีชีวิต ภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ หรือโรคภัยไข้เจ็บที่กำลังกระทำ ความรุนแรง อันก่อให้เกิดอาการบาดเจ็บหรือตาย

๓.๒ ภาพหรือเสียง และการใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นถึงผลการกระทำ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกกระทำ ซึ่งผู้ถูกกระทำหมายถึง สิ่งมีชีวิตที่ถูกกระทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือตาย ทั้งทางร่างกายและจิตใจจากการกระทำใด ๆ นั้น ตลอดจนทรัพย์สินถูกทำลาย เช่น ภาพผู้เสียชีวิต ภาพซากรถยนต์ที่พังยับเยิน ภาพอาคารบ้านเรือนที่ได้รับความเสียหาย พังพินาศ ภาพของการถูกทำร้ายทางจิตใจ เสียใจ โกรธ โมโห เสียง ประกอบหรือน้ำเสียงของผู้สื่อบุคคลที่กระตุ้นอารมณ์ที่รุนแรง เป็นต้น

๔. การนำเสนอข่าวความขัดแย้ง หมายถึง การนำเสนอเหตุการณ์เมื่อบุคคลหรือกลุ่มคนมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน โดยมีสาเหตุมาจากความแตกต่างทางการรับรู้ เป้าหมาย ความต้องการ หรือค่านิยม ซึ่งความขัดแย้งอาจนำไปสู่ความรุนแรงบางประการ แต่ความขัดแย้งในระดับที่เหมาะสมก็นำไปสู่การหารือหรืออภิปรายที่จะนำไปสู่การพัฒนาหรือแก้ไข เพื่อคลี่คลายความขัดแย้ง

จากความบกพร่องดังกล่าวข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่ามีสื่อมวลชนที่ขาดความเคร่งครัดหรือความรอบคอบในการปฏิบัติหน้าที่ตามจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน สื่อโทรทัศน์ กองบรรณาธิการและผู้ปฏิบัติงานข่าว จึงควรยึดตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับการนำเสนอข่าว ดังนี้

๑. ยึดมั่นในการทำหน้าที่ให้ข่าวสารที่เป็นความจริงและมีสาระ เน้นความถูกต้องมากกว่าความรวดเร็ว นำเสนอข่าวที่เป็นกลาง เป็นธรรม ไม่เอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๒. ควบคุม ตรวจสอบ และคัดกรองประเด็นข่าวว่ามีมูลความจริงและตรวจสอบได้ หาข้อมูลอย่างรอบด้านและเที่ยงตรง

๓. ให้ทักษะการรู้เท่าทันข่าวลวงหรือข่าวปลอมให้กับผู้ชม โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มักตกเป็นเหยื่อของข่าวลวงได้ง่าย (Lardieri, ๒๕๖๓)

๔. เคารพสิทธิของบุคคลในข่าว เช่น ปกปิดอัตลักษณ์ของแหล่งข่าว ไม่นำเสนอภาพผู้สูญเสียหรือผู้เสียชีวิตอย่างไม่เหมาะสม

๕. ให้ความสำคัญกับการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคล นำเสนอข่าวโดยปราศจากอคติที่อาจส่งผลกระทบต่อแนวทางในการนำเสนอข่าว เพื่อไม่ให้เกิดการนำเสนอเนื้อหาที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้เป็นข่าว

๖. หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่แสดงถึงการแบ่งแยกคนหรือกลุ่มคนว่ามีความแตกต่างแปลกแยก เช่น ด้านเชื้อชาติ อายุ ภาษา วัฒนธรรม เพศสภาพ เป็นต้น ซึ่งอาจนำไปสู่การลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างกัน

๗. ไม่ถ่ายทอดสด หรือผลิตซ้ำภาพ เสียง และเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง เน้นการนำเสนอข่าวเชิงป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น

๘. ยอมรับความผิดพลาดในการทำงานที่สามารถเกิดขึ้นได้ และรับผิดชอบด้วยการแก้ไขข้อมูลแก่สาธารณะ (ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๖๓)

บทสรุป

การพัฒนาของเทคโนโลยีการสื่อสาร การเข้ามาของสื่อสังคมออนไลน์หรือโซเชียลมีเดียได้เปิดโอกาสให้ผู้ชม จากเดิมมีบทบาทเป็นเพียง “ผู้รับสาร” ได้กลายมาเป็น “ผู้ส่งสาร” ที่สามารถถ่ายทอดหรือส่งต่อข้อมูลและข่าวสารไปยังผู้อื่นได้ อย่างไรก็ดี รายการข่าวสารและสาระจากสื่อโทรทัศน์ยังคงจะเป็นสื่อสำคัญที่สามารถสร้างประโยชน์ต่อผู้รับชม โดยที่มีจริยธรรม จรรยาบรรณของสื่อ และความถูกต้องเป็นเสาหลักที่จะสร้างความแตกต่างจากการรับส่งข่าวสารโดยทั่วไปของสาธารณะ

บรรณานุกรม

- Kuyucu, M. (๒๐๑๕). TV Broadcasting in Turkey. The Turkish Television Audience in the Frame of Uses and Gratification Approach. *Athens Journal of Mass Media and Communications - Volume ๑, Issue ๔*, ๒๘๙-๓๑๒.
- Lardieri, A. (๒๕๖๓, มกราคม ๙). *Study: Older People More Susceptible to Fake News, More Likely to Share It*. Retrieved from U.S. News:
<https://www.usnews.com/news/politics/articles/๒๐๑๙-๐๑-๐๙/study-older-people-are-more-susceptible-to-fake-news-more-likely-to-share-it>
- The Economist Intelligence Unit (EIU). (๒๐๒๑). *Democracy Index ๒๐๒๐ - Economist Intelligence Unit*. Retrieved from Economist Intelligence (EIU):
<https://www.eiu.com/n/campaigns/democracy-index-๒๐๒๐/>
- แสงวิทย์ เกวลิ่งศ์ศธร. (๒๕๕๖, กรกฎาคม ๘). *TV Ownership nears ๑๐๐% nationwide, says Nielsen Thailand*. Retrieved from Bangkok Post:
<https://www.bangkokpost.com/tech/๓๕๘๘๑๙/tv-ownership-nears-๑๐๐-nationwide-says-nielsen-thailand>
- คะนิงนิจ บัวศรีเอี่ยม และคณะ. (๒๕๕๔). *แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๔๐ : ปัญหา อุปสรรค และทางออก*. สถาบันพระปกเกล้า.
- ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (๒๕๖๓). *แนวปฏิบัติ (Guideline) สื่อมวลชนภายใต้ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนไป (ปี ๒๕๖๓)*.
- ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย. (๒๕๕๙). *หลักการสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย*. เข้าถึงได้จาก
 ศูนย์ศึกษาประชาธิปไตย: https://www.ect.go.th/dec/ewt_news.php?nid=๗๑&filename=index
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๔). *ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง)*.
- สำนักนโยบายและวิชาการกระจายเสียงและโทรทัศน์ สำนักงาน กสทช. (๒๕๖๔). *เปิดข้อมูลกลุ่มรายการข่าวสารสาระในยุคทีวีดิจิทัล*.